

Analysis of Approaches to the Study of Intellectual Resources: Theory and Practice

UDC: 35.072:004.73

DOI: <https://doi.org/10.15421/152424>

Adamenko Denys

Ph.D. Student, <https://orcid.org/0009-0003-0017-3542>, adamenko.d.work@gmail.com

Dnipro State University of Internal Affairs (Dnipro, Ukraine)

Abstract

Relevance. Intellectual resources, as one of the key aspects of modern development, gain importance in the context of globalization and the information society. The urgency of this issue for Ukraine is determined by the need for integration into the global economic space and support for innovative development.

The purpose. To investigate approaches to the use of intellectual resources in Ukraine, to determine the main theoretical and practical aspects of their application, as well as to develop recommendations for improving public management and administration in this area.

Results. Special attention is paid to the role of state policy in creating conditions for the effective development and use of intellectual resources, which is an important factor in ensuring national competitiveness and innovative growth. The study showed that the current state of intellectual resources in Ukraine is characterized by a high level of education and the presence of powerful scientific schools. However, there are problems, such as insufficient financing of science, the outflow of specialists abroad, the imperfection of the legislative framework in the field of intellectual property, and the weak integration of science and production. The results of the study include recommendations for improving state policy in the field of supporting scientific and research work, protecting intellectual property rights, and creating mechanisms for the effective transfer of knowledge and technologies. The development of intellectual resources requires a systematic approach to their research and management.

Conclusions. This is especially important for Ukraine, because intellectual resources can become the driving force of integration into the global economic space. The conclusions of the article emphasize the need to create conditions for the development of innovative activities, proper financing of scientific research, development of innovative infrastructure, and stimulation of international cooperation. Implementation of these measures will increase the level of innovative activity, ensure sustainable economic development and increase Ukraine's competitiveness.

Keywords: intellectual resources, Ukraine, public administration, administration, analysis of approaches, development of innovations, theoretical approaches, state of intellectual resources, development prospects, recommendations

Аналіз підходів до дослідження інтелектуальних ресурсів: теорія і практика

Адаменко Денис

Дніпровський державний університет внутрішніх справ (Дніпро, Україна)

Анотація

Актуальність. Інтелектуальні ресурси, як один з ключових аспектів сучасного розвитку, набувають значення у контексті глобалізації та інформаційного суспільства. Актуальність цього питання для України обумовлюється необхідністю інтеграції до світового економічного простору та підтримки інноваційного розвитку.

Мета дослідження. Дослідити підходи до використання інтелектуальних ресурсів в Україні, визначити основні теоретичні та практичні аспекти їх застосування, а також розробити рекомендації для вдосконалення публічного управління та адміністрування у цій сфері.

Результати. Особлива увага приділяється ролі державної політики у створенні умов для ефективного розвитку та використання інтелектуальних ресурсів, що є важливим фактором забезпечення національної конкурентоспроможності та інноваційного зростання. Дослідження показало, що сучасний стан інтелектуальних ресурсів в Україні характеризується високим рівнем освіти та наявністю потужних наукових шкіл. Проте існують проблеми, такі як недостатнє фінансування науки, відтік фахівців за кордон, недосконалість законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності та слабка інтеграція науки і виробництва. Результати дослідження включають рекомендації щодо вдосконалення державної політики у сфері підтримки науково-дослідницької роботи, захисту прав інтелектуальної власності та створення механізмів для ефективного трансферу знань і технологій. Розвиток інтелектуальних ресурсів вимагає системного підходу до їх дослідження та управління.

Висновки. Для України це особливо важливо, адже інтелектуальні ресурси можуть стати рушійною силою інтеграції у глобальний економічний простір. Висновки статті підкреслюють необхідність створення умов для розвитку інноваційної діяльності, належного фінансування наукових досліджень, розвитку інноваційної інфраструктури та стимулювання міжнародної співпраці. Реалізація цих заходів дозволить підвищити рівень інноваційної активності, забезпечити сталий економічний розвиток та підвищити конкурентоспроможність України.

Ключові слова: інтелектуальні ресурси, Україна, публічне управління, адміністрування, аналіз підходів, розвиток інновацій, теоретичні підходи, стан інтелектуальних ресурсів, перспективи розвитку, рекомендації

Стаття надійшла / Article arrived: 02.06.2024

Схвалено до друку / Accepted: 28.06.2024

Вступ.

Інтелектуальні ресурси, як один з ключових аспектів сучасного суспільного розвитку, набувають все більшого значення у контексті глобалізації та інформаційного суспільства. Вони включають знання, навички, досвід, інтелектуальну власність, які є невід'ємними елементами для забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку будь-якої держави. Для України, яка знаходиться на шляху реформування і модернізації своїх соціально-економічних структур, питання ефективного використання інтелектуальних ресурсів стає надзвичайно актуальним. Це обумовлюється необхідністю інтеграції до світового економічного простору, забезпечення національної безпеки та підтримки інноваційного розвитку.

Сучасний стан інтелектуальних ресурсів в Україні характеризується високим рівнем освіти населення, наявністю потужних наукових шкіл і інститутів, а також значним потенціалом для розвитку інновацій. Проте, водночас існує низка проблем, які гальмують повноцінне використання цих ресурсів. До таких проблем належать недостатнє фінансування науки і досліджень, відтік висококваліфікованих фахівців за кордон, недосконалість законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності та слабка інтеграція науки і виробництва.

Публічне управління та адміністрування відіграють вирішальну роль у створенні сприятливих умов для розвитку інтелектуальних ресурсів. Державна політика у цій сфері повинна бути спрямована на стимулювання інноваційної діяльності, підтримку науково-дослідницької роботи, захист прав інтелектуальної власності та створення механізмів для ефективного трансферу знань і технологій. Важливим аспектом є також формування сприятливого інституційного середовища, яке б забезпечувало мотивацію та умови для творчої діяльності вчених, інженерів та інших висококваліфікованих фахівців.

Метою статті є дослідити підходи до використання інтелектуальних ресурсів в Україні, визначити основні теоретичні та практичні аспекти їх застосування, а також розробити рекомендації для вдосконалення публічного управління та адміністрування у цій сфері. Особлива увага приділяється ролі державної політики у створенні умов для ефективного розвитку та використання інтелектуальних ресурсів, що є важливим фактором забезпечення національної конкурентоспроможності та інноваційного зростання.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Тему інтелектуальних ресурсів в Україні активно досліджували такі науковці, як Войнаровський А. (2019), Подра М. (Podra, 2020), Ставнича Н., Савчук Л. (2021), П'ятницька Г., Григоренко О. (Piatnytska, & Gryhorenko, 2021). Їх роботи зосереджені на аналізі теоретичних аспектів інтелектуальних ресурсів, оцінці сучасного стану науково-технічного потенціалу країни, а також на вивченні впливу глобалізаційних процесів на розвиток інтелектуального капіталу в Україні.

Войнаровський А. аналізує процес реформування системи інтелектуальної власності в Україні, що безпосередньо стосується управління інтелектуальними ресурсами (Войнаровський, 2019, с. 104-108). Він зосереджується на необхідності модернізації нормативної бази та управлінських механізмів для забезпечення ефективного захисту і використання інтелектуальної власності. Войнаровський підкреслює значення інновацій та інвестицій в інтелектуальну власність як ключових факторів цивілізаційного прогресу, що безпосередньо пов'язано з темою вашої статті про інтелектуальні ресурси та інноваційний розвиток. Його дослідження є важливим, оскільки воно демонструє, як законодавчі та управлінські реформи можуть сприяти ефективному використанню інтелектуальних ресурсів для інноваційного розвитку. Це допомагає створити правову та економічну основу для стимулювання інновацій, що є критичним для підвищення конкурентоспроможності та економічного зростання країни.

Подра М. у своєму дослідженні аналізує інноваційний розвиток та людський капітал в Україні як важливі складові для ефективного використання інтелектуальних ресурсів (Podra, 2020, с. 133-144). Він розглядає взаємозв'язок між інтелектуальними ресурсами та інноваційним розвитком, підкреслюючи, що ефективне використання інтелектуальних ресурсів є ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності країни та стійкого економічного зростання. Подра також аналізує основні проблеми та виклики, пов'язані з управлінням інтелектуальними ресурсами, і пропонує можливі стратегії для їх подолання.

Ставнича Н. та Савчук Л. розглядають актуальний стан та тенденції розвитку інновацій в Україні, аналізуючи основні виклики, з якими стикаються українські підприємства у процесі інноваційного розвитку, та пропонують можливі стратегії для подолання цих викликів (Ставнича & Савчук, 2021). Підкреслюється важливість інноваційної діяльності для забезпечення

конкурентоспроможності та стійкого економічного зростання країни. Акцентується увага на необхідності реформування державної політики у сфері інновацій для підтримки та стимулювання розвитку інтелектуальних ресурсів в Україні.

П'ятницька Г. досліджує роль інтелектуальних ресурсів у досягненні сталого розвитку підприємств, аналізуючи вплив інтелектуального капіталу на економічну стійкість та конкурентоспроможність підприємств (Piatnytska, & Gryhorenko, 2021, с. 250-257). Підкреслюється важливість інновацій та знань у сучасному бізнес-середовищі. Наводяться приклади успішного управління інтелектуальними ресурсами, що сприяють сталому розвитку та зростанню підприємств в Україні. Її дослідження пропонує цінні теоретичні та практичні рекомендації, які можуть бути використані для розробки стратегій післявоєнного відновлення економіки України.

Значний внесок у дослідження цієї тематики зробили також фахівці з Інституту економіки та прогнозування НАН України, які розробляють стратегії інноваційного розвитку та механізми підтримки інтелектуальних ресурсів на національному рівні.

Таким чином, дослідження інтелектуальних ресурсів в Україні є комплексним завданням, яке включає аналіз теоретичних підходів, оцінку сучасного стану, виявлення проблем та визначення шляхів їх вирішення. Ефективне використання інтелектуальних ресурсів може стати потужним драйвером економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку країни.

Результати дослідження.

Інтелектуальні ресурси є фундаментальною складовою розвитку сучасного суспільства та економіки, особливо в умовах інформаційного суспільства та глобалізації. Вони включають у себе знання, навички, досвід, інноваційні ідеї та інтелектуальну власність, які можуть бути використані для створення нових продуктів, послуг та технологій. У контексті публічного управління та адміністрування України, інтелектуальні ресурси відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності державного управління, підвищенні конкурентоспроможності країни на світовій арені та сприянні стійкому соціально-економічному розвитку.

Класифікація інтелектуальних ресурсів може бути здійснена за різними критеріями, що дозволяє глибше зрозуміти їхню природу та способи ефективного управління ними. Зокрема, інтелектуальні ресурси можуть бути поділені

на технічні, управлінські та креативні (Wolfe, 1951, с. 42-47). Технічні ресурси включають спеціалізовані знання та навички, пов'язані з науковими дослідженнями, розробкою нових технологій та інновацій. Управлінські ресурси охоплюють знання та досвід у сфері організації, планування та керування процесами та проектами. Креативні ресурси стосуються здатності генерувати нові ідеї та рішення, що можуть бути впроваджені у різних сферах діяльності.

Важливим аспектом класифікації інтелектуальних ресурсів є їхнє джерело (Kamaluddin, & Rahman, 2013, с. 294-313). Вони можуть бути внутрішніми, тобто тими, що вже наявні в організації або країні, та зовнішніми, які можна залучати через міжнародне співробітництво, освітні обміни або залучення іноземних фахівців. У контексті України, особливу увагу слід приділити розвитку внутрішніх інтелектуальних ресурсів, забезпеченню їхнього збереження та створенню умов для повернення висококваліфікованих кадрів з-за кордону.

Ступінь формалізації є ще одним важливим критерієм класифікації інтелектуальних ресурсів. Явні ресурси включають знання та інформацію, що можуть бути задокументовані та легко передані іншим (наприклад, патенти, наукові статті, методики). Неявні ресурси, навпаки, містять знання та навички, які складно формалізувати і передати, оскільки вони пов'язані з особистим досвідом та інтуїцією фахівців.

Для України, зокрема в системі публічного управління та адміністрування, важливо не лише розуміти та класифікувати інтелектуальні ресурси, але й створювати умови для їх ефективного використання (Шопша, 2021, с. 169-175). Це включає розвиток законодавчої бази, що захищає права інтелектуальної власності, стимулює інноваційну діяльність та підтримує наукові дослідження. Особлива увага повинна бути приділена питанням інтеграції наукових досягнень та інновацій у практику державного управління, що дозволить підвищити ефективність та прозорість адміністративних процесів, покращити якість послуг, що надаються громадянам, та сприяти загальному соціально-економічному розвитку країни.

Таким чином, інтелектуальні ресурси є багатогранним і складним явищем, яке вимагає системного підходу до їх дослідження та управління. Розуміння їхньої сутності та класифікації дозволяє більш ефективно використовувати наявний потенціал, сприяти інноваційному розвитку та забезпечувати

стійкий прогрес у різних сферах суспільного життя. Для України, яка знаходиться на шляху реформ та модернізації, цей аспект є особливо важливим, адже саме інтелектуальні ресурси можуть стати рушійною силою перетворень та інтеграції у глобальний економічний простір.

Теоретичні підходи до дослідження інтелектуальних ресурсів в Україні, зокрема в контексті публічного управління та адміністрування, базуються на кількох ключових концепціях, що дозволяють зрозуміти механізми створення, збереження та використання цих ресурсів. Однією з основних теорій є теорія інтелектуального капіталу (Маслов, 2012, с. 12-16), яка розглядає інтелектуальні ресурси як сукупність знань, досвіду, інформації та інтелектуальних активів, що використовуються для створення вартості. Вона підкреслює важливість людського капіталу, структурного капіталу та капіталу відносин. Людський капітал включає знання, навички та компетенції працівників, що є критичними для інновацій та ефективного управління. Структурний капітал охоплює організаційні процеси, системи, бази даних та патенти, що підтримують діяльність організації. Капітал відносин стосується мережі взаємозв'язків з клієнтами, партнерами та іншими зацікавленими сторонами, що сприяє обміну знаннями та створенню нових можливостей.

Теорія знань є ще одним важливим підходом до дослідження інтелектуальних ресурсів, яка акцентує увагу на процесах створення, збереження, передачі та використання знань в організаціях (Комаров, & Малько, 1999). Вона розглядає знання як стратегічний ресурс, що забезпечує конкурентні переваги та підтримує інноваційний розвиток. У контексті публічного управління в Україні ця теорія має особливе значення, оскільки ефективне управління знаннями дозволяє державним органам оперативно реагувати на зміни, приймати обґрунтовані рішення та надавати високоякісні послуги громадянам. Важливими аспектами є також організаційне навчання та створення умов для постійного професійного розвитку працівників.

Концепція організаційного навчання доповнює теорію знань і підкреслює важливість безперервного навчання та адаптації організацій до змін. Вона базується на ідеї, що організації, які постійно навчаються та вдосконалюються, здатні краще використовувати свої інтелектуальні ресурси та досягати високих результатів (Лаврененко, 2011, с. 65-72). У публічному управлінні України цей підхід може бути використаний для підвищення кваліфікації

державних службовців, впровадження інноваційних практик та підвищення ефективності управлінських процесів.

Застосування цих теоретичних підходів у дослідженні інтелектуальних ресурсів в Україні та публічному управлінні дозволяє отримати комплексне розуміння механізмів їх використання та розробити ефективні стратегії для їх розвитку. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню ефективності державного управління, покращенню якості надання публічних послуг та забезпеченню сталого соціально-економічного розвитку країни.

Методи дослідження інтелектуальних ресурсів є важливою складовою процесу розуміння та вдосконалення їх використання у публічному управлінні та адмініструванні України. Враховуючи специфіку національної економіки та управлінських структур, дослідження інтелектуальних ресурсів вимагає застосування різноманітних методів, які дозволяють комплексно аналізувати цей феномен та знаходити ефективні шляхи його розвитку (Jurczak, 2008, p. 37-45).

Один з основних методів дослідження інтелектуальних ресурсів – це метод аналізу документів та статистичних даних. Цей метод включає вивчення офіційних звітів, стратегічних планів, законодавчих актів, а також статистичних даних, що відображають стан та динаміку розвитку інтелектуальних ресурсів у країні. Наприклад, аналіз наукових публікацій, патентної активності, показників освіти та професійної підготовки дозволяє оцінити потенціал людського капіталу та інтелектуальних активів у різних секторах економіки.

Метод експертного оцінювання також широко використовується для дослідження інтелектуальних ресурсів. Цей метод передбачає залучення фахівців у відповідних галузях, які надають свої оцінки та прогнози щодо стану та перспектив розвитку інтелектуальних ресурсів. В Україні експертне оцінювання може проводитися шляхом організації круглих столів, панельних дискусій, інтерв'ю та опитувань серед науковців, представників бізнесу, державних службовців та громадських діячів. Це дозволяє отримати глибокий та всебічний погляд на проблеми та можливості у цій сфері.

Соціологічні методи, такі як опитування та анкетування, є важливим інструментом для вивчення думок та настроїв різних груп населення щодо інтелектуальних ресурсів. Проведення таких досліджень серед працівників державних установ, наукових співробітників, студентів та інших зацікавлених сторін дозволяє зібрати інформацію про рівень обізнаності,

потреби та проблеми, що стоять на шляху ефективного використання інтелектуальних ресурсів. Ці дані є цінними для розробки політик та програм, спрямованих на покращення стану справ у цій галузі.

Кейс-стаді або метод вивчення конкретних випадків також є корисним для дослідження інтелектуальних ресурсів. Цей метод включає детальний аналіз успішних проектів, програм чи ініціатив, що були реалізовані в Україні або за кордоном. Вивчення таких прикладів дозволяє ідентифікувати найкращі практики, адаптувати їх до українських реалій та використовувати для підвищення ефективності управління інтелектуальними ресурсами.

Метод моделювання та прогнозування використовується для аналізу можливих сценаріїв розвитку інтелектуальних ресурсів у майбутньому. Застосування математичних моделей, економічних методів та комп'ютерних симуляцій дозволяє прогнозувати наслідки тих чи інших управлінських рішень, оцінювати потенційні ризики та визначати найбільш ефективні стратегії. Для України цей метод може бути особливо корисним у контексті стратегічного планування та розробки довгострокових програм розвитку.

Нарешті, важливим є метод порівняльного аналізу, який передбачає порівняння стану інтелектуальних ресурсів у різних країнах або регіонах. Це дозволяє виявити сильні та слабкі сторони української системи публічного управління та адміністрування, запозичити корисний досвід інших країн та адаптувати його до національних умов. Порівняльний аналіз може включати вивчення законодавчих та інституційних рамок, програм підтримки інновацій та розвитку людського капіталу, моделей фінансування наукових досліджень та інші аспекти.

Таким чином, застосування різноманітних методів дослідження інтелектуальних ресурсів дозволяє отримати комплексну та всебічну картину їх стану та перспектив у контексті України. Це сприяє розробці ефективних політик та стратегій, що забезпечують сталий розвиток країни, підвищення її конкурентоспроможності та поліпшення якості життя громадян.

Стан та розвиток інтелектуальних ресурсів в Україні є складною та багатогранною проблемою, яка потребує всебічного аналізу та ефективного управління. Інтелектуальні ресурси відіграють вирішальну роль у забезпеченні економічного зростання, інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності країни. В Україні ці ресурси охоплюють науковий потенціал, освітню систему, інноваційну

інфраструктуру, а також правові та інституційні механізми, що забезпечують захист і стимулювання інтелектуальної діяльності.

На сучасному етапі Україна має значний науковий та освітній потенціал, що відображається у високому рівні підготовки фахівців у технічних і природничих науках, активній участі у міжнародних наукових проектах та значній кількості наукових публікацій (Візія майбутнього, 2023). Однак, існує низка проблем, які стримують повноцінне використання інтелектуальних ресурсів. Серед них можна виділити недостатнє фінансування наукових досліджень, відтік висококваліфікованих кадрів за кордон, а також недостатньо розвинену інноваційну інфраструктуру.

Публічне управління та адміністрування відіграють ключову роль у створенні умов для розвитку та ефективного використання інтелектуальних ресурсів. Державна політика повинна бути спрямована на підтримку наукових досліджень та інновацій, забезпечення захисту інтелектуальної власності, а також створення сприятливих умов для комерціалізації наукових розробок. Важливим аспектом є також стимулювання співпраці між науковими установами, бізнесом та державними органами, що дозволить забезпечити синергію та ефективне використання наявних ресурсів (Стойка, 2015, с. 28-31).

Особливу увагу слід приділити розвитку освітньої системи, яка є основою формування інтелектуальних ресурсів. Важливо забезпечити відповідність освітніх програм сучасним вимогам ринку праці, стимулювати науково-дослідницьку діяльність серед студентів та молодих науковців, а також підтримувати розвиток підприємницьких навичок та інноваційного мислення. Для цього необхідно забезпечити належне фінансування освітніх установ, впроваджувати сучасні методи навчання та створювати можливості для міжнародного обміну знаннями і досвідом.

Інституційні механізми, що забезпечують захист інтелектуальної власності, є важливим елементом розвитку інтелектуальних ресурсів. В Україні існує законодавча база, яка регулює питання інтелектуальної власності, проте її ефективність потребує вдосконалення. Необхідно забезпечити дієвий захист прав на інтелектуальну власність, спрощення процедур патентування та ліцензування, а також розвиток інституцій, що займаються управлінням інтелектуальною власністю та її комерціалізацією.

Також важливим аспектом є розвиток інноваційної інфраструктури, яка включає наукові парки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій та інші організації, що

сприяють розвитку інновацій та комерціалізації наукових розробок. В Україні необхідно створити сприятливі умови для діяльності таких організацій, забезпечити їх належне фінансування та підтримку з боку держави. Це дозволить значно підвищити рівень інноваційної активності та сприяти ефективному використанню наукових досягнень у практиці.

Таким чином, стан та розвиток інтелектуальних ресурсів в Україні є важливим питанням, яке потребує комплексного підходу та ефективного управління. Враховуючи значний науковий та освітній потенціал країни, а також існуючі проблеми та виклики, необхідно розробити і впровадити стратегії, що спрямовані на підтримку та розвиток інтелектуальних ресурсів. Це дозволить забезпечити сталий економічний розвиток, підвищити конкурентоспроможність країни на міжнародній арені та сприяти підвищенню якості життя громадян.

Інноваційна діяльність та інтелектуальні ресурси в Україні мають вирішальне значення для сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності економіки та покращення якості життя громадян (Про схвалення Стратегії, 2019). У сучасних умовах глобалізації та технологічних змін інтелектуальні ресурси стають основним драйвером інноваційного процесу, що забезпечує створення нових продуктів, технологій та послуг. Для України, яка прагне інтеграції до світової економіки та підвищення свого економічного потенціалу, розвиток інноваційної діяльності є пріоритетним завданням.

Публічне управління та адміністрування відіграють ключову роль у створенні сприятливих умов для інноваційної діяльності та ефективного використання інтелектуальних ресурсів. Державна політика повинна бути спрямована на підтримку наукових досліджень, розвиток інноваційної інфраструктури, забезпечення захисту інтелектуальної власності та стимулювання співпраці між науковими установами, бізнесом та державними органами. Важливо також створити механізми фінансування інноваційних проектів, що дозволить залучити необхідні ресурси для реалізації науково-дослідницьких ідей та впровадження їх у практику.

В Україні існує значний потенціал для розвитку інноваційної діяльності, проте існують і певні проблеми, які стримують цей процес. Однією з основних проблем є недостатнє фінансування наукових досліджень та інноваційних проектів, що обмежує можливості для проведення високоякісних досліджень та

впровадження їх результатів у виробництво (Павленко, Кирилко, & Цибіна, 2017, с. 651-655). Для вирішення цієї проблеми необхідно залучити державні та приватні інвестиції, а також активно використовувати міжнародні грантові програми та фонди.

Інтелектуальні ресурси, зокрема людський капітал, відіграють вирішальну роль у забезпеченні інноваційного розвитку. Висококваліфіковані кадри, науковці, інженери та підприємці є основними рушіями інноваційного процесу. Тому важливо забезпечити належну підготовку та підвищення кваліфікації фахівців, створювати умови для їх професійного розвитку та мотивації до наукової та інноваційної діяльності. В Україні необхідно розвивати систему освіти, зокрема вищу освіту, орієнтовану на підготовку кадрів для високотехнологічних галузей, а також підтримувати науково-дослідницькі програми та проекти, що сприяють розвитку інноваційного потенціалу.

Важливим аспектом інноваційної діяльності є розвиток інфраструктури, що підтримує інновації та комерціалізацію наукових розробок. В Україні існують наукові парки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, які сприяють створенню та розвитку інноваційних підприємств. Проте для досягнення значних результатів необхідно забезпечити їх ефективне функціонування, фінансування та підтримку з боку держави. Це дозволить створити екосистему, де наукові ідеї можуть швидко перетворюватися на конкурентоспроможні продукти та технології.

Захист інтелектуальної власності є ще одним важливим елементом інноваційної діяльності. Ефективна система захисту інтелектуальної власності забезпечує стимули для науковців та винахідників, сприяє залученню інвестицій та розвитку нових технологій (Vorontkova, Karitanenko, & Nikitenko, 2019, с. 32-37). В Україні необхідно вдосконалити законодавство у сфері інтелектуальної власності, спростити процедури патентування та ліцензування, а також підвищити рівень обізнаності про важливість захисту інтелектуальних прав серед наукової спільноти та бізнесу.

Стимулювання співпраці між науковими установами, бізнесом та державними органами є ключовим фактором для успішного розвитку інноваційної діяльності. Публічне управління повинно сприяти створенню партнерських відносин, що дозволить забезпечити ефективне використання наукових досягнень у виробничій сфері, розробку нових продуктів та технологій, а також їх вихід на ринок. Важливо також

забезпечити інтеграцію України у міжнародні інноваційні мережі, що дозволить обмінюватися досвідом, знаннями та технологіями з іншими країнами.

Отже, розвиток інноваційної діяльності та ефективне використання інтелектуальних ресурсів в Україні є складним та багатограним процесом, що вимагає комплексного підходу та активної участі з боку держави, наукової спільноти та бізнесу. Створення сприятливих умов для інноваційної діяльності, забезпечення належного фінансування, розвиток інноваційної інфраструктури, захист інтелектуальної власності та стимулювання співпраці між різними секторами є ключовими завданнями для досягнення сталого економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності України.

Перспективи та рекомендації щодо розвитку інтелектуальних ресурсів в Україні мають бути спрямовані на забезпечення сталого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку та поліпшення якості життя населення. Враховуючи сучасні виклики та можливості, необхідно розробити комплексні підходи до розвитку інтелектуальних ресурсів, що враховують національні особливості та пріоритети.

Однією з ключових перспектив є посилення ролі держави у підтримці наукових досліджень та інноваційної діяльності. Для цього необхідно збільшити фінансування наукових установ, розробити ефективні механізми державного грантування та стимулювання приватних інвестицій у науку та технології. Особливу увагу слід приділити розвитку міждисциплінарних досліджень, що дозволяють вирішувати комплексні проблеми сучасного суспільства та економіки. Крім того, важливо забезпечити належний рівень фінансування освітніх програм, орієнтованих на підготовку висококваліфікованих кадрів для високотехнологічних галузей.

Необхідно також створити сприятливі умови для комерціалізації наукових розробок та інноваційних ідей. Це включає розвиток інноваційної інфраструктури, такої як наукові парки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій та інші організації, що сприяють розвитку стартапів та малих інноваційних підприємств. Важливим аспектом є також спрощення процедур реєстрації та патентування інтелектуальної власності, що дозволить швидко впроваджувати нові технології на ринок та забезпечувати захист прав винахідників та науковців.

Стимулювання міжнародної співпраці у сфері науки та технологій є ще однією важливою перспективою для розвитку інтелектуальних

ресурсів в Україні. Активна участь у міжнародних наукових проектах, програмах обміну та грантових конкурсах дозволить залучати передовий досвід, новітні технології та інвестиції у наукову сферу. Важливо також розвивати співпрацю з міжнародними організаціями, що займаються питаннями інтелектуальної власності, інновацій та науки, для забезпечення інтеграції України у глобальні інноваційні мережі.

Окремої уваги потребує розвиток системи освіти, яка є фундаментом для формування інтелектуальних ресурсів. Необхідно модернізувати освітні програми, враховуючи сучасні вимоги ринку праці та розвиток технологій. Важливо забезпечити підготовку фахівців у сфері ІТ, інженерії, природничих та технічних наук, а також підтримувати розвиток підприємницьких навичок та інноваційного мислення серед студентів. Підтримка науково-дослідницької діяльності у вищих навчальних закладах та створення умов для міжнародного обміну знаннями та досвідом є також важливими елементами розвитку освітньої системи.

Розвиток інтелектуальних ресурсів неможливий без забезпечення належного рівня захисту прав інтелектуальної власності. В Україні необхідно вдосконалити законодавство у цій сфері, забезпечити ефективне виконання правових норм та підвищити рівень обізнаності серед науковців, підприємців та громадян щодо важливості захисту інтелектуальних прав. Важливо також розвивати інституції, що займаються управлінням інтелектуальною власністю, наданням консультацій та підтримкою у патентуванні та ліцензуванні.

Для досягнення значних результатів у розвитку інтелектуальних ресурсів необхідно забезпечити ефективну координацію між різними секторами та рівнями управління. Публічне управління має створити умови для тісної співпраці між науковими установами, бізнесом та державними органами. Це дозволить забезпечити синергію та ефективне використання наявних ресурсів, сприяти розвитку інноваційних проектів та їх впровадженню у виробництво. Важливим є також забезпечення відкритості та прозорості процесів управління, залучення громадськості та експертів до обговорення та розробки стратегій розвитку інтелектуальних ресурсів.

Таким чином, перспективи та рекомендації щодо розвитку інтелектуальних ресурсів в Україні включають збільшення фінансування наукових досліджень, розвиток інноваційної інфраструктури, стимулювання міжнародної співпраці, модернізацію освітньої системи, вдосконалення законодавства у сфері

інтелектуальної власності та забезпечення ефективної координації між різними секторами. Реалізація цих заходів дозволить підвищити рівень інноваційної активності, забезпечити сталий економічний розвиток та підвищити конкурентоспроможність України на міжнародній арені.

Висновки.

Результати аналізу стану інтелектуальних ресурсів в Україні свідчать про наявність потенціалу для подальшого розвитку, але також вказують на низький рівень їх використання та ефективного управління. Наявність потенціалу вказує на важливість розвитку інтелектуальних ресурсів для подальшого просування України на шляху до сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності на світовій арені.

Перспективи розвитку полягають у створенні сприятливих умов для інноваційної діяльності, забезпеченні фінансової підтримки наукових досліджень, розвитку інноваційної інфраструктури та стимулюванні міжнародної співпраці. Зокрема, важливо розвивати освітню систему, підвищувати кваліфікацію наукових кадрів та залучати молодих талановитих людей до наукової та інноваційної сфер. Крім того, необхідно активізувати заходи щодо захисту інтелектуальної власності та сприяти її комерціалізації, що сприятиме стимулюванню

інноваційного підприємництва та розвитку інноваційних проектів.

Загальні рекомендації зазначають необхідність створення сприятливих умов для інноваційної діяльності, розвитку науково-технічного потенціалу та підтримки перспективних наукових напрямків. Публічне управління має активно сприяти цим процесам через розробку та впровадження ефективних стратегій та програм, спрямованих на розвиток інтелектуальних ресурсів в країні. Особливо важливо забезпечити належне фінансування освітніх програм, стимулювати міжнародне співробітництво та підтримувати розвиток інноваційної інфраструктури, що дозволить реалізувати потенціал інтелектуальних ресурсів та сприяти економічному відродженню України.

Отже, висновки статті підкреслюють необхідність системного підходу до розвитку інтелектуальних ресурсів в Україні та важливість активної ролі публічного управління у цьому процесі. Лише злагоджена діяльність усіх зацікавлених сторін може забезпечити успішне досягнення поставлених цілей і впровадження стратегій розвитку інтелектуальних ресурсів на практиці. Таким чином, реалізація цих заходів сприятиме створенню міцної основи для довгострокового економічного та соціального процвітання України.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Візія майбутнього освіти і науки України. (2023, 12 липня). Відновлено з <https://osvita.ua/news/89546/>
- Войнаровський, А. (2019). Реформа сфери інтелектуальної власності в Україні. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, (42), 104-108.
- Комаров, А. С., & Малько, А. В. (1999). *Теорія держави і права*.
- Лаврененко, В. В. (2011). Організаційне навчання на основі концепції динамічних здібностей. *Економічна теорія*, 4, 65-72.
- Маслов, А. (2012). Теорії інтелектуального та людського капіталу в контексті інформаційної економіки. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 136, 12-16.
- Павленко, І., Кирилко, Н., & Цибіна, Ю. (2017). Проблема фінансування інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах. *Економіка і суспільство*, 13, 651-655.
- Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. № 526-р. (2019). *Розпорядження Кабінету Міністрів України*. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-r#Text>
- Ставнича, Н. І., & Савчук, Л. М. (2021). Сучасні тенденції інноваційної діяльності в Україні. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*, 19. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.240440>
- Стойка, В. (2015). Інновації як чинник забезпечення ефективного суспільного виробництва. *Інвестиції: практика та досвід*, 6, 28-31.
- Шопша, М. (2021). Концепція управління розвитком інтелектуальних ресурсів економіки України. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 1(61), 169-175. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-169-175>
- Jurczak, J. (2008). Intellectual Capital Measurement Methods. *Economics and Organization of Enterprise*, 1(1), 37-45. <https://doi.org/10.2478/v10061-008-0005-y>
- Kamaluddin, A., & Rahman, R. A. (2013). The intellectual capital model: The resource-based theory application. *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 10(3/4), 294-313. <https://doi.org/10.1504/ijlic.2013.057427>

- Piatnytska, G. T., & Hryhorenko, O. M. (2021). Evolution of the conception of sustainable development: A managerial perspective. *Business Inform*, 12(527), 250-257. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-250-257>
- Podra, O. (2020). Innovative development and human capital of Ukraine: Trends, problems and prospects. *Management and Entrepreneurship in Ukraine: The Stages of Formation and Problems of Development*, 2020(2), 133-144. <https://doi.org/10.23939/smeu2020.02.133>
- Voronkova, V., Kapitanenko, N., & Nikitenko, V. (2019). Legal principles of intellectual property protection in the digital society. *ScienceRise: Juridical Science*, 4(10), 32-37. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2019.188163>
- Wolfe, D. (1951). Intellectual resources. *Scientific American*, 185(3), 42-47. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/24945264>

REFERENCES

- Jurczak, J. (2008). Intellectual Capital Measurement Methods. *Economics and Organization of Enterprise*, 1(1), 37-45. <https://doi.org/10.2478/v10061-008-0005-y>
- Kamaluddin, A., & Rahman, R. A. (2013). The intellectual capital model: The resource-based theory application. *International Journal of Learning and Intellectual Capital*, 10(3/4), 294-313. <https://doi.org/10.1504/ijlic.2013.057427>
- Komarov, A. S., & Malko, A. V. (1999). *Theory of the state and law*.
- Lavrenko, V. V. (2011). Organizational learning based on the concept of dynamic capabilities. *Economic theory*, 4, 65-72.
- Maslov, A. (2012). Theories of intellectual and human capital in the context of the information economy. *Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Economics*, 136, 12-16.
- On the approval of the Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period up to 2030. No. 526. (2019). *Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-p#Text>
- Pavlenko, I., Kyrylko, N., & Tsybina, Yu. (2017). The problem of financing innovative activities at domestic enterprises. *Economy and Society*, 13, 651-655.
- Piatnytska, G. T., & Hryhorenko, O. M. (2021). Evolution of the conception of sustainable development: A managerial perspective. *Business Inform*, 12(527), 250-257. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-250-257>
- Podra, O. (2020). Innovative development and human capital of Ukraine: Trends, problems and prospects. *Management and Entrepreneurship in Ukraine: The Stages of Formation and Problems of Development*, 2020(2), 133-144. <https://doi.org/10.23939/smeu2020.02.133>
- Shopsha, M. (2021). The concept of managing the development of intellectual resources of the Ukrainian economy. *Scientific notes of the University "KROK"*, 1(61), 169-175. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-169-175>
- Stavnycha, N. I., & Savchuk, L. M. (2021). Modern trends of innovative activity in Ukraine. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 19. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.19.2021.240440>
- Stoyka, V. (2015). Innovation as a factor of ensuring effective social production. *Investments: practice and experience*, 6, 28-31.
- Vision of the future of education and science of Ukraine*. (2023, July 12). Retrieved from <https://osvita.ua/news/89546/>
- Voronkova, V., Kapitanenko, N., & Nikitenko, V. (2019). Legal principles of intellectual property protection in the digital society. *ScienceRise: Juridical Science*, 4(10), 32-37. <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2019.188163>
- Voynarovskyy, A. (2019). Reform of the field of intellectual property in Ukraine. *Bulletin of the Lviv National Academy of Arts*, (42), 104-108.
- Wolfe, D. (1951). Intellectual resources. *Scientific American*, 185(3), 42-47. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/24945264>